

Wystawa „Skarby Biblioteki Jagiellońskiej”

Wystawa ukazuje **najcenniejsze zbiory Biblioteki Jagiellońskiej**, które z racji swej wyjątkowej wartości i ze względów konserwatorskich bardzo rzadko opuszczają magazyny, a także uzmysławia **bogactwo i różnorodność** naszych kolekcji.

Najwięcej na wystawie jest zbiorów, którym Biblioteka Jagiellońska zawdzięcza swą światową rangę: **średniowiecznych rękopisów i starych druków**. Wśród nich obejrzyć możemy rękopisy i druki muzyczne, miniatury średniowieczne, rękopiśmienne, drzeworytnicze lub miedziorytnicze mapy i atlasy, książki ilustrowane, grafiki, rysunki, dokumenty historyczne i fotografie. Są one godne uwagi każdego, kto interesuje się historią nauki, historią sztuki czy dziejami książki, a wiele z nich to zarazem piękne przedmioty i narodowe pamiątki.

Oprócz autografu *De revolutionibus* **Mikołaja Kopernika** – którego oryginał bardzo krótko znajdował się na wystawie – obejrzyć można najstarszy **zapis tekstu i nut Bogurodzicy**, pierwszy **pontyfikał** biskupów krakowskich z przełomu XI/XII w., rękopis *Banderia Prutenorum* z wizerunkami chorągwi krzyżackich zdobytych pod Grunwaldem opisanymi przez Jana Długosza i sławny **kodeks Behema**, którego olśniewające świeżością barw i bystrością obserwacji ilustracje ukazują życie rzemieślników krakowskich na początku XVI wieku. Na wystawie znalazły się też **autografy Adama Mickiewicza, Fryderyka Chopina i rękopisy wszystkich polskich laureatów nagrody Nobla w dziedzinie literatury**.

Biblioteka Jagiellońska, najstarsza i jedna z najbogatszych pośród wielkich bibliotek polskich, związana jest z krakowskim uniwersytetem od chwili jego powstania w 1364 po dzień dzisiejszy. Dlatego zobaczymy **wiele ksiąg, które służyły przed wiekami krakowskiemu uczonemu**. Jest wśród nich m.in. rękopis przepisany przez studenta w czasach Kazimierza Wielkiego i pierwodruk *De revolutionibus...* Kopernika z odręcznymi uwagami profesora Jana Brożka. W minionych wiekach nauka i sztuka wzajemnie się przenikały, stąd wiele ściśle naukowych dzieł ozdobiono ilustracjami wysokiej rangi artystycznej, tak jak np. dzieła anatomiczne Kethama i Vesaliusa czy *Prodromus astronomiae* Heweliusza z przedstawieniami gwiazdozbiorów wg projektu Andreasa Stecha.

Sporo miejsca poświęcamy **historii książki**. Przykuwają wzrok **iluminowane kodeksy średniowieczne i miniatury** malowane przez czternastowiecznych artystów ze Sieny, a także miniaturka z Nadrenii przedstawiająca odpoczywających zniwiarzy. Wśród **starych druków** godne uwagi, choć jakże niepozorne, są **odbitki korektowe** zaginionego kalendarza astrologicznego

Gutenberg i książki z działającego w Krakowie warsztatu Szwajpolta Fiola, pierwszego na świecie drukarza publikującego druki cyrylickie, a także dzieła z pierwszej czynnej na ziemiach Polski drukarni. Bloki wielu książek na wystawie mają **piękne oprawy**. Wśród opraw renesansowych wyróżnia się ta ozdobiona orłem haftowanym perłami – dar królowej Anny Jagiellonki – oraz haftowane na jedwabiu oprawy z kolekcji Jana Ponętowskiego. Kilka prac gotyckich i renesansowych introligatorów to tylko mała próbka bogatych zbiorów Biblioteki. Niektóre wydawnictwa od początku były pomyślane jako dzieła sztuki, np. książka będąca ongiś własnością księcia Józefa Poniatowskiego: jej tekst został odbity z miedzianej płyty, na którą wcześniej wpisano go ręcznie.

Kolekcja **rękopisów muzycznych** obejmuje średniowieczne zapisy nutowe i wielki antyfonarz bernardyński w oryginalnej średniowiecznej oprawie. Z późniejszych epok pokazujemy m.in. autografy Chopina, Moniuszki i Szymanowskiego.

Dzieje kartografii – od rękopiśmiennego atlasu Ptolemeusza i włoskiego atlasu morskiego Agnese z XVI wieku po geologiczną mapę Karpat Staszica – dokumentują zmieniające się obrazy świata i próby jego przedstawiania, zgodne z rozwojem nauk i informacjami przywożonymi przez zamorskich podróżników.

Dokumentem historii Polski jest nie tylko średniowieczny pergamin z czasów Władysława Łokietka, ale także tak niepozorne kawałki papieru, jak rozkazy i odezwy z czasów powstań narodowych czy kartka ze zbioru dokumentów polskiego Państwa Podziemnego z archiwum Adam Bienia (przetrwało ono kilkadziesiąt lat w skrytce pod podłogą).

W skromnym wyborze **dzieł grafiki i rysunku** znalazły się m.in. ryciny Dürera i Rembrandta oraz niezwykle miedzioryt Claude Mellana, który jedną nieprzerwaną spiralną linią stworzył bardzo sugestywny wizerunek twarzy Chrystusa. Z bliższych nam czasów pochodzi akwarela Michałowskiego, wiek XX przywołują pojedyncze rysunki Schulza, Witkacego i Kantora. Na wystawie znalazły się też dwa spośród najstarszych widoków Krakowa: drzeworyt z *Liber chronicarum* Schedla i akwaforta z dzieła Brauna i Hogenberga. Z bogatej **kolekcji fotografii**, której bardzo istotną część stanowią teatralia, prezentujemy m.in. zdjęcia Heleny Modrzejewskiej.